

OCENA SYTUACJI W HANDLU ZAGRANICZNYM PO PIERWSZYM PÓŁROCZU 2019 ROKU (na podstawie danych wstępnych GUS)

W I półroczu 2019 r. została utrzymana obserwowana od początku br. tendencja do szybszego wzrostu eksportu niż importu. W analizowanym okresie eksport towarów zwiększył się o 4,3% (do 115,2 mld EUR, r/r), a import o 2,8% (do 115,4 mld EUR, r/r). Deficyt obrotów towarowych wyniósł 0,2 mld EUR, czyli w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego został zredukowany o prawie 1,7 mld EUR.

Eksport towarów do UE zwiększył się o 3,4% (do 92,4 mld EUR). Szybko rosła sprzedaż m.in. do Niderlandów (wzrost o 8,7%, tj. 435 mln EUR), Francji (o 6,2%, tj. 395 mln EUR), Austrii (o 16,5%, tj. 355 mln EUR), Rumunii (o 13%, tj. 275 mln EUR) czy na Węgry (o 8,8%, tj. 260 mln EUR). Wolniejszy niż przeciętnie wzrost odnotowano w sprzedaży do Niemiec – wzrost zaledwie o 1,7% (w ujęciu bezwzględny miał miejsce znaczący wzrost w wysokości 520 mln EUR).

Trend dynamicznego wzrostu sprzedaży towarów został utrzymany w przypadku pozaunijnych rynków rozwiniętych gospodarczo (wzrost o 12%, do blisko 8,1 mld EUR). W tej grupie nadal szybko rósł eksport do USA (o 15,5%, tj. ok. 460 mln EUR), Kanady (o 17,8%, tj. prawie 120 mln EUR) czy Szwajcarii (o 9,5%, tj. 90 mln EUR).

Równolegle polscy eksporterzy dynamicznie zwiększali sprzedaż towarów na rynki WNP – w I półroczu 2019 roku wzrost o blisko 10%, do 7 mld EUR. Pod względem zwiększenia eksportu (w ujęciu nominalnym) w dalszym ciągu wyróżniały się trzy główne rynki, tj. Rosja (o blisko 245 mln EUR, tj. 7,7%), Ukraina (o 195 mln EUR, tj. 9%), oraz Białoruś (o blisko 135 mln EUR, tj. 20%).

Nadal wolniej rósł eksport towarów do pozostałych rynków słabiej rozwiniętych (spoza WNP), tj. zwiększył się on o 3,1% (do 7,6 mld EUR). Tradycyjnie w tej grupie państw istniały duże dysproporcje w dynamice sprzedaży. Szybko zwiększała się ona do Chin (o 33%, tj. 300 mln EUR), Zjednoczonych Emiratów Arabskich (o prawie 50%, tj. ponad 100 mln EUR) oraz Egiptu (o 60%, tj. 70 mln EUR). Z drugiej strony wyraźnie spadła sprzedaż do Turcji (o 35%, tj. 510 mln EUR), Tajlandii (o 40%, tj. 63 mln EUR) czy Arabii Saudyjskiej (o 15%, tj. prawie 50 mln EUR).

Biorąc pod uwagę strukturę przedmiotową naszego eksportu, najbardziej w ujęciu nominalnym w okresie I półroczu 2019 roku zwiększył się eksport: *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* (o blisko 1,2 mld EUR, tj. o 7,8%), *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części i akcesoriów* (o 720 mln EUR, tj. o 6,5%), *pojazdów i ich części i akcesoriów* (o prawie 650 mln EUR, tj. 4,9%) oraz *tytoniu i przetworzonych zamiastek tytoniu* (o ok. 410 mln EUR, tj. 25%).

I. Koniunkturalne uwarunkowania zmian obrotów towarowych

Nastroje gospodarcze na świecie ulegają gwałtownym wahaniom, a okresy głębokiego niepokoju przeplatają się z falami optymizmu, co można było zaobserwować w pierwszych miesiącach 2019 roku. Rynki rozpoczęły rok od wzrostów, a następnie pogrążyły się w niepokoju. Ponownie wróciły na ścieżkę wzrostu w ostatnich tygodniach. Najnowsze analizy dotyczące koniunktury światowej prezentowane przez międzynarodowe ośrodki analityczne wskazują, że w II kwartale 2019 roku sytuacja w gospodarce światowej kształtowała się mniej korzystnie niż w pierwszym kwartale. Według Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) ryzyka dla perspektyw wzrostu nadal pozostają znaczące, do czego przyczyniają się głównie konflikty handlowe oraz technologiczne.

W lipcowej publikacji *World Economic Outlook* MFW obniżył prognozy wzrostu światowego PKB na 2019 rok o 0,1 pkt. proc. do 3,2%.

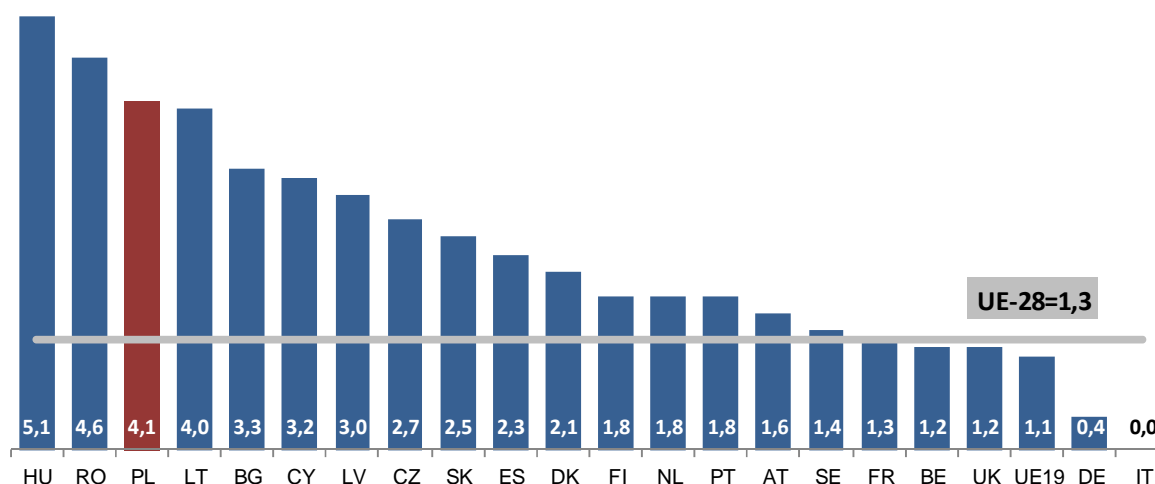
Tabela 1. Zmiany prognoz MFW z lipca 2019 r. wobec prognoz z kwietnia 2019 r. (w %, w ujęciu r/r).

	2017	2018	Prognoza		Różnica w stosunku do prognoz z kwietnia	
			2019	2020	2019	2020
Świat	3,8	3,6	3,2	3,5	-0,1	-0,1
Kraje rozwinięte	2,4	2,2	1,9	1,7	0,1	0,0
Stany Zjednoczone	2,2	2,9	2,6	1,9	0,3	0,0
Strefa euro	2,4	1,9	1,3	1,6	0,0	0,1
Niemcy	2,2	1,4	0,7	1,7	-0,1	0,3
Francja	2,3	1,7	1,3	1,4	0,0	0,0
Włochy	1,7	0,9	0,1	0,8	0,0	-0,1
Hiszpania	3,0	2,6	2,3	1,9	0,2	0,0
Japonia	1,9	0,8	0,9	0,4	-0,1	-0,1
Wielka Brytania	1,8	1,4	1,3	1,4	0,1	0,0
Kanada	3,0	1,9	1,5	1,9	0,0	0,0
Kraje rozwijające się	4,8	4,5	4,1	4,7	-0,3	-0,1
WNP	2,2	2,7	1,9	2,4	-0,3	0,1
Rosja	1,6	2,3	1,2	1,9	-0,4	0,2
z wyłączeniem Rosji	3,5	3,9	3,5	3,7	0,0	0,0
Rozwijające się kraje Azji	6,6	6,4	6,2	6,2	-0,1	-0,1
Chiny	6,8	6,6	6,2	6,0	-0,1	-0,1
Indie	7,2	6,8	7,0	7,2	-0,3	-0,3

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych MFW.

W przypadku naszego głównego partnera handlowego, Niemiec, niekorzystna tendencja wyhamowania tempa wzrostu PKB została utrzymana. Wg obliczeń Destatis niemiecka gospodarka w II kwartale 2019 roku wzrosła o 0,4% (r/r) i był to najniższy wynik od sześciu lat. Spowolnienie wzrostu spowodowane było m.in. słabymi wynikami obrotów towarowych – w I półroczu 2019 roku eksport towarów wzrósł zaledwie o 0,5% (r/r), do ok. 666 mld EUR, a import o 3% (r/r), do blisko 556 mld EUR. W rezultacie odnotowano zmniejszenie nadwyżki o 12,5 mld EUR, do ok. 110 mld EUR. Szczególnie silny spadek niemieckiego eksportu odnotowano do krajów UE spoza strefy euro, tj. o 1,5% (r/r) do ok. 144 mld EUR, podczas gdy import z tych krajów wzrósł o 1,5% (r/r), do 111 mld EUR, co spowodowane było m.in. groźbą twardego brexitu czy eskalacją konfliktów handlowych. W obrotach z krajami UE, Niemcy wciąż generowały pokaźną nadwyżkę, która po pierwszym półroczu 2019 roku wyniosła ok. 73 mld EUR. Co warto zaznaczyć, wg szczegółowych danych Destatis, w okresie styczeń-maj 2019 roku obroty handlowe (suma eksportu i importu) Niemiec osiągnęły wartość ponad 1 bln EUR, a na liście głównych partnerów handlowych Niemiec, Polska z wynikiem 50,6 mld EUR uplasowała się na 6. pozycji, co oznacza awans o jedną pozycję (przed Wielką Brytanią) w porównaniu do wyników z 2018 roku. Warto zaznaczyć, że po pięciu miesiącach 2019 roku udział Polski w obrotach handlowych Niemiec był na porównywalnym poziomie co rok wcześniej, zaś udział Wielkiej Brytanii zmniejszył się o 0,1 pkt. proc.

Wykres 1. Wzrost PKB w krajach Unii Europejskiej w II kw. 2019 r. (w %, w ujęciu r/r)

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych Eurostat.

Zgodnie ze wstępnym szacunkiem Eurostatu w II kw. 2019 roku tempo wzrostu PKB krajów unijnych wyhamowało do 1,3% wobec 2,2% w II kw. 2018. Wśród ważniejszych z punktu widzenia polskiej gospodarki unijnych krajów szybszy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego wzrost gospodarczy odnotowano jedynie na Węgrzech (5,1%) oraz w Rumunii (4,6%). Warto zaznaczyć, że w krajach unijnych znacząco poprawiła się sytuacja na rynku pracy. Stopa bezrobocia w całej UE spadła w czerwcu 2019 roku do 6,3%, co jest najlepszym wynikiem od początków pomiarów tego wskaźnika, zaś w strefie euro bezrobocie wyniosło 7,5% i było najniższe od września 2008 roku. Wśród państw członkowskich najniższe wskaźniki bezrobocia odnotowano w Czechach (1,9%), w Niemczech (3,1%), w Niderlandach (3,4%) oraz na Malcie (3,4%).

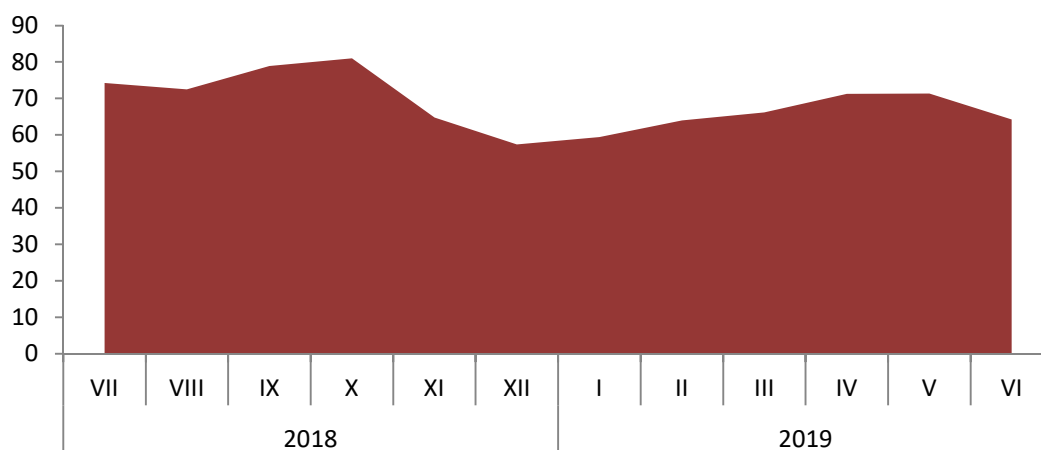
W I półroczu 2019 roku eksport towarów z Unii Europejskiej do reszty świata zwiększył się o 4,2% (r/r), do 998,4 mld EUR, zaś import wzrósł o 4,9% (r/r), do 1 007,5 mld EUR. W rezultacie odnotowano pogłębienie deficytu o niecałe 7 mld EUR, do poziomu 9,1 mld EUR. W analizowanym okresie wzrosła wymiana towarowa strefy euro, zarówno z krajami spoza strefy, jak i wymiana wewnętrzna. Eksport towarów ze strefy euro wzrósł o 3,2% (r/r) i wyniósł 1 163,3 mld EUR, a import wzrósł o 3,7% (r/r), do 1 061,2 mld EUR. W obrocie towarami odnotowano nadwyżkę w wysokości 102,2 mld EUR, która była niższa niż rok wcześniej o 1,4 mld EUR.

Według danych Biura Analiz Gospodarczych (BEA) wzrost PKB Stanów Zjednoczonych w II kw. 2019 roku spowolnił do 2% w ujęciu zanualizowanym wobec 3,1% w I kw. 2019 roku. Największy wpływ na dynamikę amerykańskiego PKB miała konsumpcja (3,1 pkt. proc.). Istotny wkład wniosły także szybko rosnące wydatki publiczne (0,77 pkt. proc.). Natomiast malejące inwestycje odjęły 0,2 pkt. proc., a handel zagraniczny 0,72 pkt. proc. Wg wstępnych danych Census Bureau, po I półroczu 2019 roku amerykański eksport towarów spadł o 0,4% (r/r), do ok. 834 mld USD, a import wzrósł o 0,7% (r/r), do ok. 1 274 mld USD, co przełożyło się na zwiększenie deficytu o 12 mld USD, do ok. 439 mld USD.

Z kolei PKB Chin w II kw. 2019 roku wzrósł o 6,2% (r/r) co stanowiło wyhamowanie o 0,2 pkt. proc. wobec poprzedniego kwartału. Wg danych administracji celnej w okresie styczeń-czerwiec 2019 roku eksport Chin w ujęciu USD pozostał na identycznym poziomie co rok wcześniej, czyli 1 171 mld USD, a import zmniejszył się o 4,2% (r/r), do ok. 990 mld USD. W rezultacie nadwyżka wyniosła 181 mld USD wobec 139 mld USD przed rokiem.

Na kształtowanie się polskich obrotów towarowych z zagranicą znaczący wpływ ma również sytuacja gospodarcza Wspólnoty Niepodległych Państw, w tym szczególnie Rosji. Zgodnie z szacunkami Rosstatu w pierwszym półroczu 2019 roku, PKB Rosji wzrósł o ok. 0,7% (r/r), tj. o 0,5% w I kwartale i 0,9% w II kwartale 2019 roku, wobec 2% w I półroczu 2018 roku. Gorsze wyniki rosyjskiej gospodarki w I połowie 2019 roku związane były ze słabymi wynikami popytu wewnętrznego, a także wyhamowaniem tempa wzrostu eksportu. Wg wstępnych danych Centralnego Banku Rosji po pierwszych sześciu miesiącach 2019 roku rosyjskie obroty handlu zagranicznego wyniosły 319,4 mld USD, co stanowi spadek o 3,6% w porównaniu do I półroczu 2018 roku. Eksport Rosji wyniósł 202,1 mld USD i był niższy o 3,9% (r/r), a import wyniósł 117,3 mld USD i był niższy o 3% (r/r). W rezultacie bilans handlowy Rosji był dodatni, tj. nadwyżka wyniosła 84,8 mln USD, jakkolwiek w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego zmniejszyła się o 4,7 mld USD.

Wykres. 2. Ceny ropy naftowej Brent w USD/bar.

Źródło: DAG MPiT na podstawie EIA.

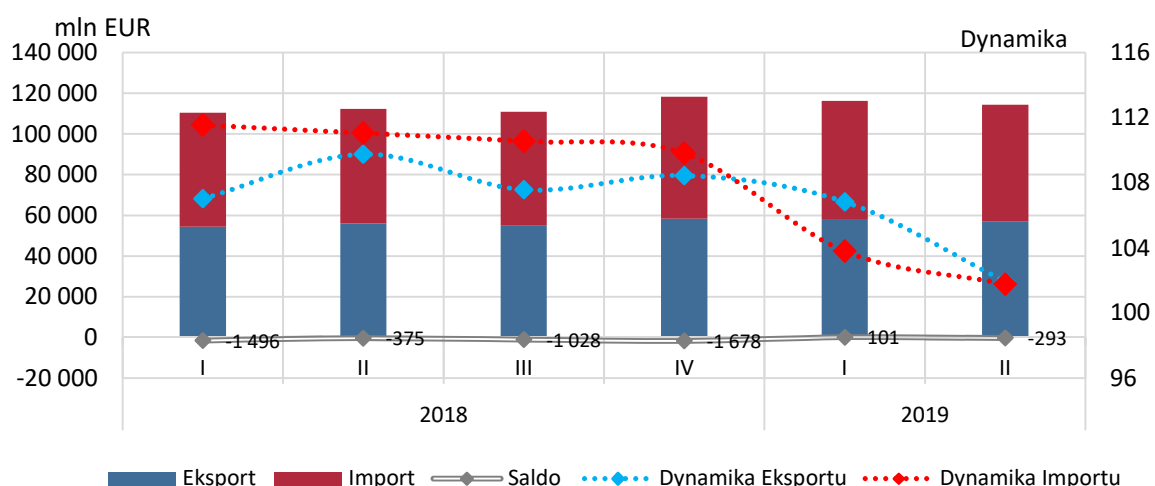
Na przełomie ostatniego roku rynek surowców energetycznych dynamicznie się zmieniał. W kolejnych miesiącach 2019 roku cena ropy rosta aż do poziomu 71,3 USD/bar w maju. Wynikało to przede wszystkim ze znacznego ograniczania produkcji przez OPEC+, obaw o możliwe zakłócenia w dostawach surowca na Bliskim Wschodzie oraz wprowadzenie sankcji na Iran. Niemniej warto zaznaczyć, że w czerwcu cena baryłki spadła do 64,2 USD, co może być spowodowane obawami producentów o słaby wzrost światowego PKB. Co istotne, w porównaniu do pierwszych sześciu miesięcy 2018 roku cena ropy naftowej spadła w tym półroczu o 6,5%.

II. Obroty towarowe ogółem

W I półroczu 2019 r. eksport towarów zwiększył się o 4,3% (do 115,2 mld EUR, r/r), a import o 2,8% (do 115,4 mld EUR, r/r). Spowolnienie skumulowanego przyrostu obrotów towarowych w czerwcu było pokłosiem czerwcowych spadków - w eksporcie o blisko 8% (r/r), a imporcie o 8,7% (r/r). Szło to w parze ze spadkiem produkcji przemysłowej notowanej w tym miesiącu, na co wpływ miała m.in. mniejsza liczba dni roboczych i korzystna pogoda powodująca wcześniej rozpoczęty sezon urlopowy kosztem zastojów w produkcji. Dodatkowo, import był nieco niższy ze względu na zakłócenia w dostawie ropy naftowej rurociągiem Przyjaźń.

Deficyt obrotów towarowych wyniósł blisko 0,2 mld EUR, czyli w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego został zredukowany o prawie 1,7 mld EUR.

Wykres 3. Obroty towarowe w okresie I kw. 2018 – II kw. 2019

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

W I półroczu 2019 r. notowano wyraźne dysproporcje w dynamice obrotów towarowych wyrażonych w różnych walutach. Biorąc pod uwagę trzy najważniejsze w naszych rozliczeniach handlowych waluty, tj. EUR, USD i PLN najszybciej rosły te wyrażone w złotych. Nieznacznie natomiast wolniej w EUR, co wynikało z umocnienia EUR wobec PLN o 1,7%. Najniższe dynamiki natomiast notowano dla obrotów w ujęciu dolarowym, co było pokłosiem aprecjacji kursu USD do PLN aż o 8,9%.

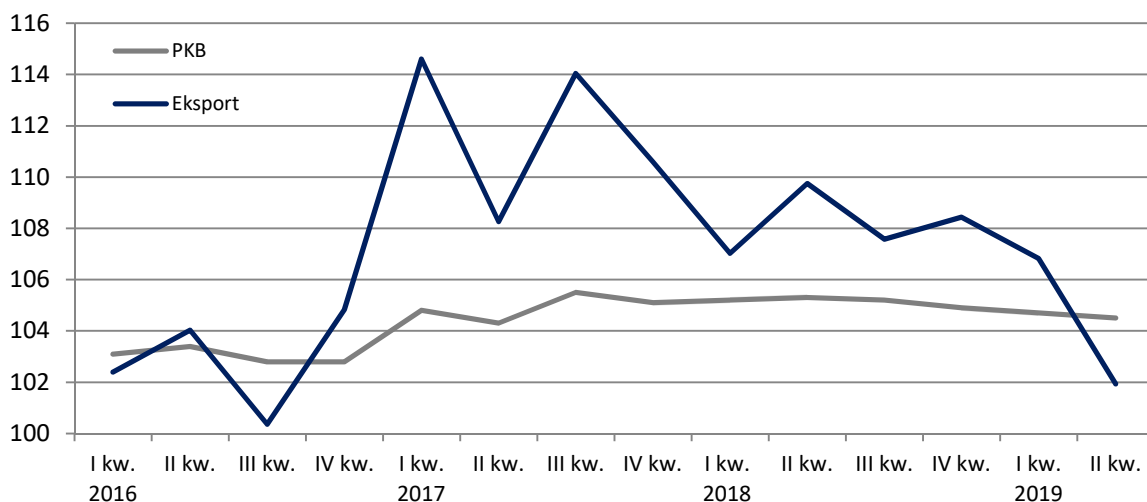
Tabela 2. Obroty towarowe Polski ogółem w I półroczu 2019 r. i I półroczu 2018 r. wyrażone w USD, EUR i PLN.

I pół. 2019			I pół. 2018			Dynamika	
Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import
<i>w mln PLN</i>							
495 020	495 819	-799	464 329	472 189	-7 859	106,6	105,0
<i>w mln EUR</i>							
115 210	115 402	-192	110 410	112 280	-1 871	104,3	102,8
<i>w mln USD</i>							
130 441	130 654	-213	134 094	136 351	-2 258	97,3	95,8

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

Warto zaznaczyć, że w II kw. 2019 roku tempo wzrostu eksportu wyniosło 1,9% i po raz pierwszy od III kw. 2016 r. było niższe od tempa wzrostu PKB.

Wykres 4. Tempo wzrostu eksportu i PKB w okresie I kw. 2016 – II kw. 2019 (r/r)

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS. PKB niewyrównany sezonowo, ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

W I półroczu 2019 roku lista dziesięciu najważniejszych rynków eksportowych nieznacznie się zmieniła w porównaniu do tej sprzed roku. W wyniku dynamicznego wzrostu sprzedaży do Niderlandów i USA, rynki te przesunęły się kolejno o: jedną oraz dwie pozycje w górę kosztem odpowiednio: Włoch oraz Szwecji i Hiszpanii. Jednocześnie Hiszpania znalazła się poza pierwszą dziesiątką, a w przeciwieństwie do sytuacji przed roku, w TOP10 głównych polskich rynków eksportowych znalazły się Węgry.

Tabela 3. Lista 10 najważniejszych rynków eksportowych Polski w I półroczu 2019 r.

	Kraj		Udział w %	Awans/ Spadek
1.		Niemcy	27,3	-
2.		Czechy	6,2	-
3.		Wlk. Brytania	6,0	-
4.		Francja	5,9	-
5.		Niderlandy	4,7	↑
6.		Włochy	4,7	↓
7.		Rosja	3,0	-
8.		USA	3,0	↑
9.		Szwecja	2,8	↓
10.		Węgry	2,8	↑

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

Z kolei na liście najważniejszych rynków importowych odnotowano zamianę miejscami USA (w górę) z Czechami (spadek o 1 pozycję).

Tabela 4. Lista 10 najważniejszych rynków importowych Polski w I półroczu 2019 r.

	Kraj		Udział w %	Awans/ Spadek
1.		Niemcy	22,3	-
2.		Chiny	11,8	-
3.		Rosja	6,0	-
4.		Włochy	4,9	-
5.		Francja	3,8	-
6.		Niderlandy	3,8	-
7.		USA	3,3	↑
8.		Czechy	3,3	↓
9.		Belgia	2,4	
10.		Hiszpania	2,4	

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

Tak samo jak przed rokiem prezentowała się natomiast lista krajów, z którymi w I półroczu 2019 r. notowaliśmy największe dodatnie i najgłębsze ujemne saldo obrotów towarowych.

Tabela 5. Lista krajów z największym dodatnim i ujemnym saldem obrotów w I półroczu 2019 r.

	Kraj	Wartość w mln EUR	Różnica r/r (w mln EUR)	Poprawa/ pogorszenie	
Największa nadwyżka					
1.		Niemcy	5 688	448	↑
2.		Wielka Brytania	4 334	205	↑
3.		Czechy	3 254	181	↑
4.		Francja	2 477	350	↑
5.		Rumunia	1 318	192	↑
Najgłębszy deficyt					
1.		Chiny	-12 406	-1 115	↓
2.		Rosja	-3 499	1 089	↑
3.		Republika Korei	-1 921	-325	↓
4.		Japonia	-1 717	-367	↓
5.		Wietnam	-1 264	-198	↓

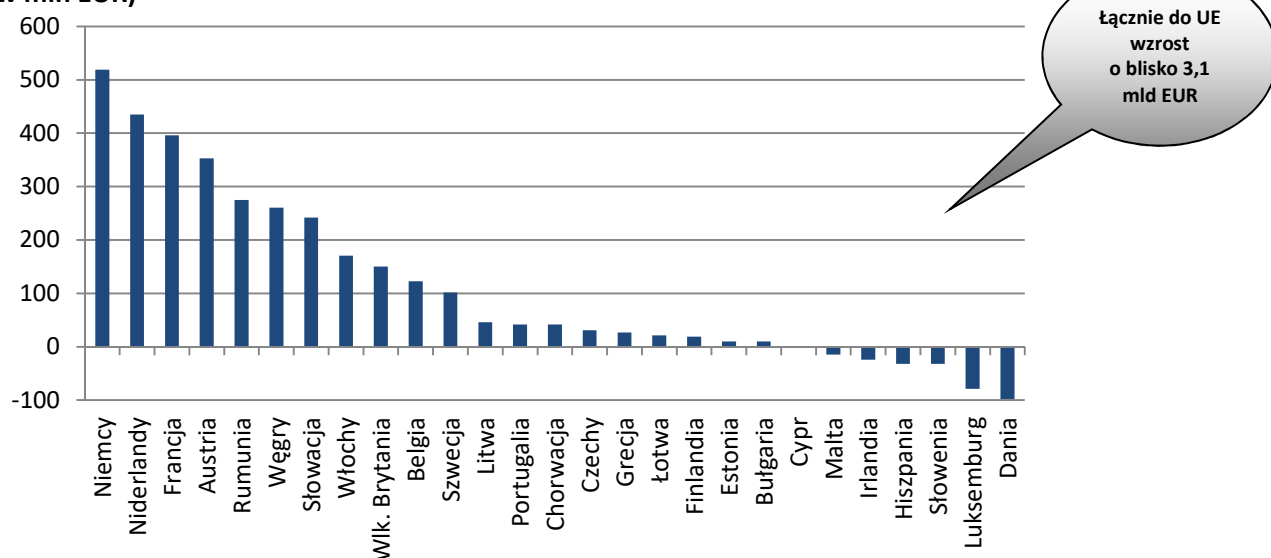
Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

III. Zmiany obrotów w przekroju geograficznym

W I półroczu 2019 r. eksport do UE zwiększył się o 3,4% (o blisko 3,1 mld EUR), do 92,4 mld EUR. Wzrost sprzedaży notowano do 20 krajów unijnych, i co ważne na tej liście znalazły się prawie wszystkie (poza Hiszpanią) kluczowe unijne kierunki naszego eksportu.

Wolniejszy niż średni, wzrost sprzedaży do UE w głównej mierze wynikał z wyhamowania eksportu do Niemiec, które od dłuższego czasu borykają się ze spowolnieniem gospodarczym. W konsekwencji w I półroczu 2019 r. sprzedaż na ten rynek zwiększyła się zaledwie o 1,7% (o 519 mln EUR), do 31,5 mld EUR. W szczególności na wyniki sprzedaży do naszego głównego partnera wpłynęły spadki eksportu: *pojazdów nieszynowych i ich części i akcesoriów* (o 0,6%), *mebli, pościeli, materacy, lamp, itp.* (o 0,5%) czy np. *wyrobów z żeliwa i stali* (o 4,3%). Niemniej zostało to skompensowane m.in. wysokim wzrostem sprzedaży *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych i ich części* (o 7,6%), tj. drugiej najwyższej pozycji w naszym eksporcie do Niemiec.

Wykres 5. Wzrost/spadek eksportu (w ujęciu nominalnym) do państw UE w I pół. 2019 r. (w mln EUR)

Źródło: DAG MPiT na podstawie wstępnych danych GUS.

Wpływ na wolniejszy wzrost eksportu do UE miało także wyraźne wyhamowanie eksportu do Czech, czyli naszego drugiego najważniejszego kierunku w eksporcie. W I półroczu 2019 roku eksport do Czech zwiększył się zaledwie o 0,4% (tj. o 31 mln EUR). Zdecydował o tym spadek we wszystkich pięciu najważniejszych w eksporcie pozycjach towarowych, tj.: *kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne i ich części* (o ok. 4%), *pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria* (o ok. 4,5%), *maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części* (o 5,5%), *żelazo, żeliwo i stal* (o ok. 12%) oraz *meble, pościel, materace, lampy, reklamy świetlne itp.* (o 1,2%).

Z drugiej strony dynamiczne wzrosty notowano w eksporcie m.in. do:

- Niderlandów - o 8,7%, (tj. o 435 mln EUR), w tym: *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* o ok. 11%, *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części* o 14,5%, *paliw mineralnych* o ok. 11,5%.
- Francji - o 6,2% (tj. ok. 395 mln EUR), w tym: *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* o ok. 18% oraz *pojazdów nieszynowych oraz ich części* o ok. 12%.

- Austrii - o 16,5% (tj. ok. 355 mln EUR), w tym: *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części* o 75%, *pojazdów nieszynowych oraz ich części* o ponad 40%, *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* o 24% oraz *paliw mineralnych* o ok. 20%.
- Rumunii - o ok. 13% (tj. ok. 275 mln EUR) oraz
- na Węgry - o 8,8% (tj. ok. 260 mln EUR).

Niniejsze wysokie wzrosty zdołały z nawiązką skompensować spadki sprzedaży do siedmiu krajów UE, w tym do: Danii (o ok. 5%, tj. ok. 100 mln EUR), Luksemburga (o 30%, tj. o blisko 80 mln EUR) oraz Słowenii (o ok. 6,5%, tj. o 32 mln EUR).

W ujęciu przedmiotowym najbardziej (nominalnie) zwiększyła się sprzedaż do UE następujących pozycji:

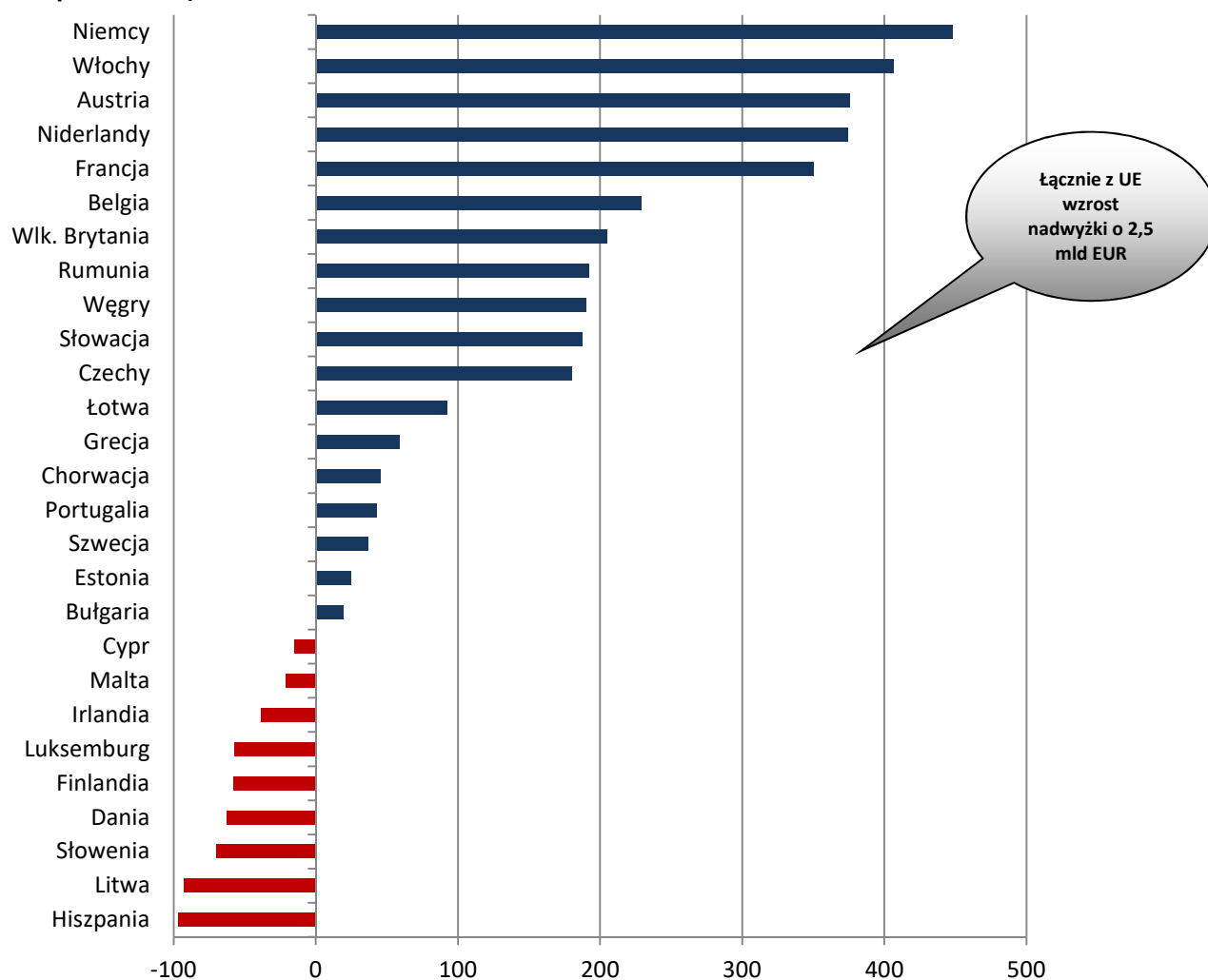
- *kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części i akcesoria* – o ok. 770 mln EUR (tj. o 7,2%);
- *maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części i akcesoria* – o ok. 625 mln EUR (o 6,6%);
- *tytoń i przetworzone namiastki tytoniu* – o ok. 415 mln EUR (o 28%);
- *pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria* – o 360 mln EUR (o 3,1%);
- *kakao i przetwory z kakao* – o ok. 170 mln EUR (o 35%).

Zdecydowanie wolniej niż eksport do UE, zwiększył się import z tej grupy państw, tj. o 0,8% (o 570 mln EUR), do 67,9 mld EUR, o czym zdecydowała niemalże stagnacja importu z krajów strefy euro (wzrost o 0,1%). Z pozostałych krajów unijnych zwiększył się on bowiem szybciej niż przeciętnie, tj. o 3,7%.

Analogicznie jak w eksporcie, szczególne spowolnienie charakteryzowało przywóz z Niemiec – wzrost zaledwie o 0,3% (tj. 71 mln EUR). Największe w ujęciu bezwzględnym spadki odnotowano z kolei z Włoch (o 235 mln EUR, tj. 4%) oraz z Czech (o ok. 150 mln EUR, tj. 3,7%). Z drugiej zaś strony pod względem wzrostu importu wyróżniała się Litwa, z której przywóz w omawianym okresie zwiększył się o prawie 140 mln EUR, tj. ok. 16%.

Wyprzedzenie eksportowe zaowocowało dalszym zwiększeniem nadwyżki obrotów z UE – o 2,5 mld EUR, do 24,5 mld EUR. Poprawę salda notowano z 18. rynkami UE, w tym największą z: Niemcami (o ok. 450 mln EUR), Włochami (o ok. 405 mln EUR), Austrią i Niderlandami (po ok. o 375 mln EUR) oraz Francją (o 350 mln EUR).

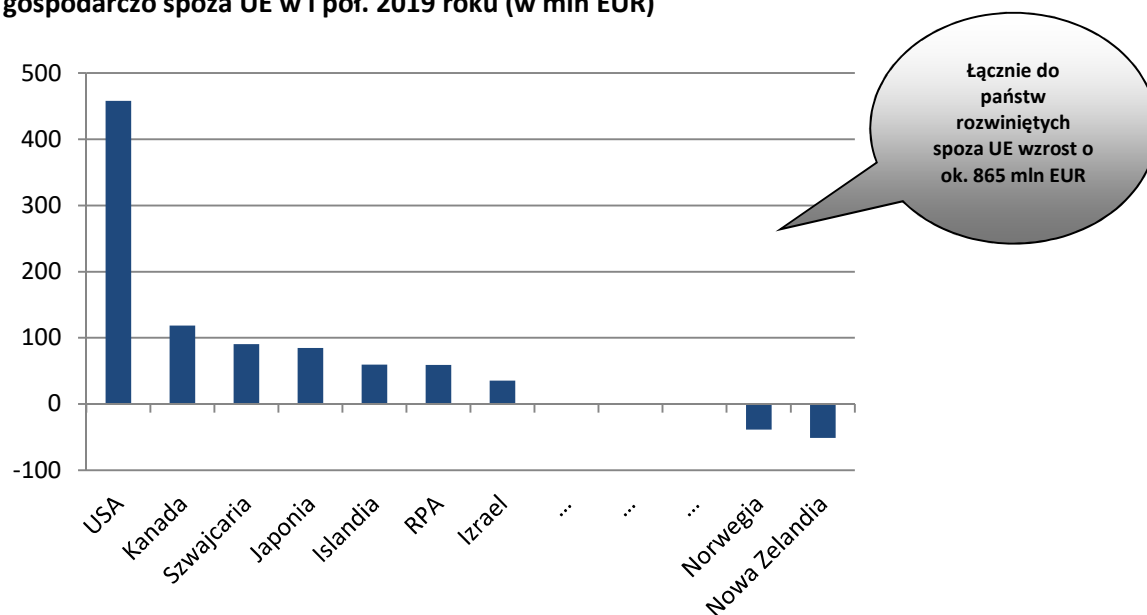
Wykres 6. Zmiana salda obrotów towarowych z państwami UE w I pół. 2019 roku (w porównaniu do I pół. 2018 r.) w mln EUR

Źródło: DAG MPiT na podstawie wstępnych danych GUS.

Zdecydowanie szybciej niż przeciętnie rosła sprzedaż do pozaunijnych rynków rozwiniętych, tj. o prawie 12% (o ok. 865 mln EUR), do 8,1 mld EUR. W głównej mierze wpływ na to miał utrzymujący się trend dynamicznego wzrostu eksportu do USA (wzrost o 15,5%, tj. o blisko 460 mln EUR). W I półroczu 2019 r. szczególnie dynamicznie na rynek amerykański rosła sprzedaż *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* (o ok. 16,5%), *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części i akcesoriów* (o ok. 20%), *przyrządów i aparatury optycznej, fotograficznej, kinematograficznej, pomiarowej, medycznej itp. i ich części i akcesoriów* (o ok. 30%) oraz *pojazdów nieszynowych i ich części* (o 13%).

Wykres 7. Wzrost/spadek eksportu (w ujęciu nominalnym) do wybranych państw rozwiniętych gospodarczo spoza UE w I pół. 2019 roku (w mln EUR)

Źródło: DAG MPiT na podstawie wstępnych danych GUS.

W I półroczu 2019 r. szybko także rósł wywóz do Kanady (o ok. 18%, tj. 118 mln EUR), Szwajcarii (o 9,5%, tj. 90 mln EUR), Japonii (o ponad 30%, tj. o 85 mln EUR) oraz Islandii (2,2-krotny, tj. 60 mln EUR).

Do całej grupy pozaunijnych krajów rozwiniętych gospodarczo najbardziej w ujęciu nominalnym zwiększył się wywóz:

- *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części i akcesoriów* – o ok. 290 mln EUR (tj. o ok. 17,5%);
- *pojazdów nieszynowych i ich części i akcesoriów* – o ok. 140 mln EUR (tj. ok. 25%);
- *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części i akcesoriów* – o 110 mln EUR (tj. o 17%);
- *przyrządów i aparatury, optycznych, fotograficznych, kinematograficznych, pomiarowych, precyzyjnych, medycznych, ich części i akcesoriów* – o 95 mln EUR (o ok. 25%) oraz
- *pereł, kamieni szlachetnych, półszlachetnych, metali szlachetnych, sztucznej biżuterii itp.* – o 65 mln EUR (tj. blisko 2,2-krotny).

W tempie dwucyfrowym zwiększył się także import z pozaunijnych rynków rozwiniętych, tj. o ok. 10% (o 835 mln EUR), do 9 mld EUR. Na szczególną uwagę zasługuje tu dynamiczny wzrost z:

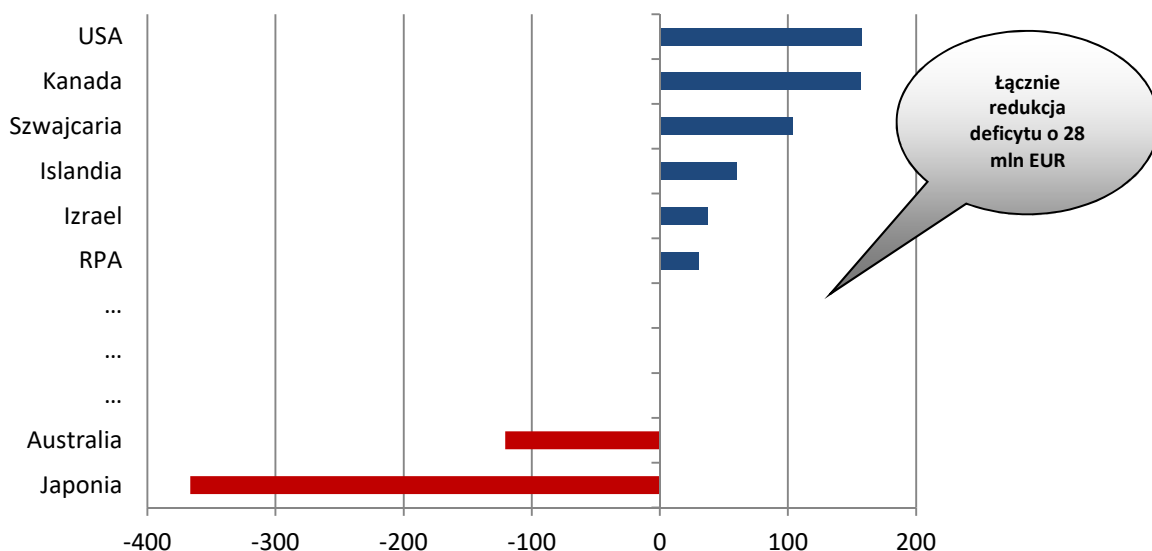
- Japonii (o 28%, tj. ok. 450 mln EUR), w tym szczególnie *chemikaliów, związków metali szlachetnych i ziem rzadkich, pierwiastków promieniotwórczych i izotopów* (20-krotny wzrost, tj. o 121,5 mln EUR), *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* (ponad 30-proc., tj. ok. 100 mln EUR) oraz *pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów* (o ok. 25%, tj. 97 mln EUR).
- USA (o ok. 8,5%, tj. 300 mln EUR) oraz
- Australii (2,2-krotnie, tj. ok. 155 mln EUR).

Dynamiczny wzrost obrotów towarowych z krajami rozwiniętymi spoza UE zdecydował o zwiększeniu udziału tej grupy w naszej łącznej wymianie – zarówno w eksporcie, jak i imporcie po 0,5 pkt. proc., do odpowiednio: 7,1% i 7,8%.

W obrotach z pozaunijnymi krajami rozwiniętymi gospodarczo notujemy deficyt, z tym, że w rezultacie wyprzedzenia eksportowego mającego miejsce w I półroczu 2019 r., został on nieznacznie

zredukowany (o blisko 30 mln EUR, do 890 mln EUR). Największą poprawę stanu zrównoważenia odnotowano z następującymi rynkami: USA, Kanadą (po ok. 157 mln EUR) oraz Szwajcarią (o blisko 105 mln EUR), co częściowo skompensowało pogorszenie salda m.in. z Japonią (o ok. 365 mln EUR) czy Australią (o 120 mln EUR).

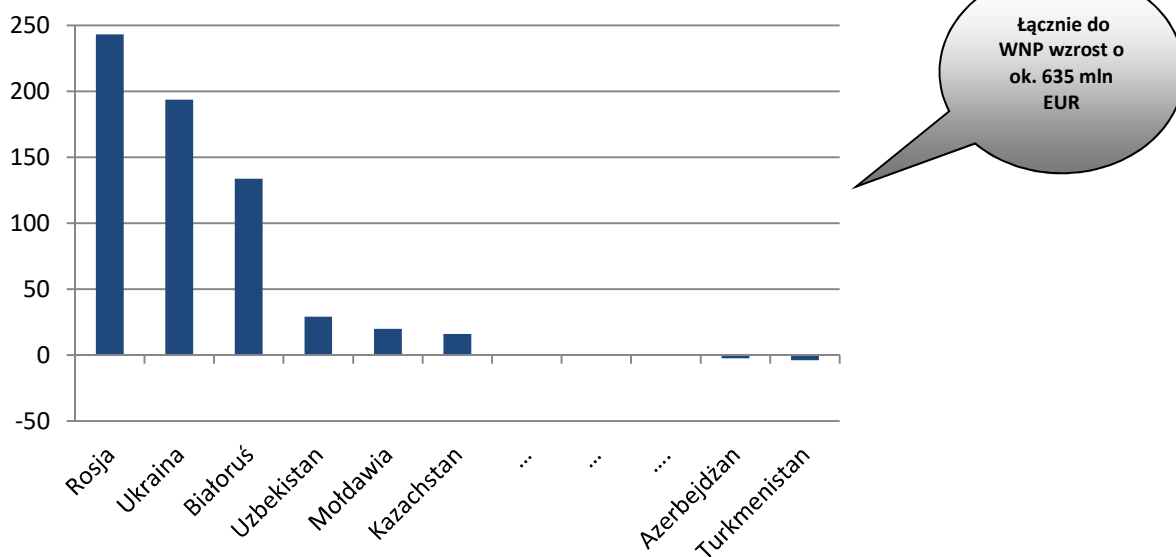
Wykres 8. Zmiana salda obrotów towarowych z pozauijnymi rynkami rozwiniętymi w I pół. 2019 roku (w porównaniu do I pół. 2018 r.) w mln EUR

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

W okresie pierwszych sześciu miesięcy 2019 r. nasi eksporterzy intensywnie rozwijali także sprzedaż do krajów WNP. Eksport do tej grupy krajów zwiększył się o blisko 10% (tj. ok. 635 mln EUR), do 7 mld EUR. Przełożyło się to jednocześnie na wzrost udziału tej grupy krajów w eksporcie o 0,3 pkt. proc., do 6,1%.

Wykres 9. Wzrost/spadek eksportu (w ujęciu nominalnym) do wybranych państw WNP w I półroczu 2019 r. (w mln EUR)

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

Wzrost sprzedaży notowano do większości krajów WNP (za wyjątkiem Azerbejdżanu i Turkmenistanu), w tym największy do Rosji (o ok. 245 mln EUR, tj. o 7,7%), na Ukrainę (o ok. 195 mln EUR, tj. o ok. 9%) oraz na Białoruś (o 134 mln EUR, tj. o 20%).

W przypadku Rosji szczególnie szybko w omawianym okresie rósł eksport *pojazdów nieszynowych i ich części i akcesoriów* (o 45%) oraz *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* (o 11%).

W ujęciu przedmiotowych najbardziej w I połowie 2019 r. do grupy rynków WNP zwiększyła się sprzedaż:

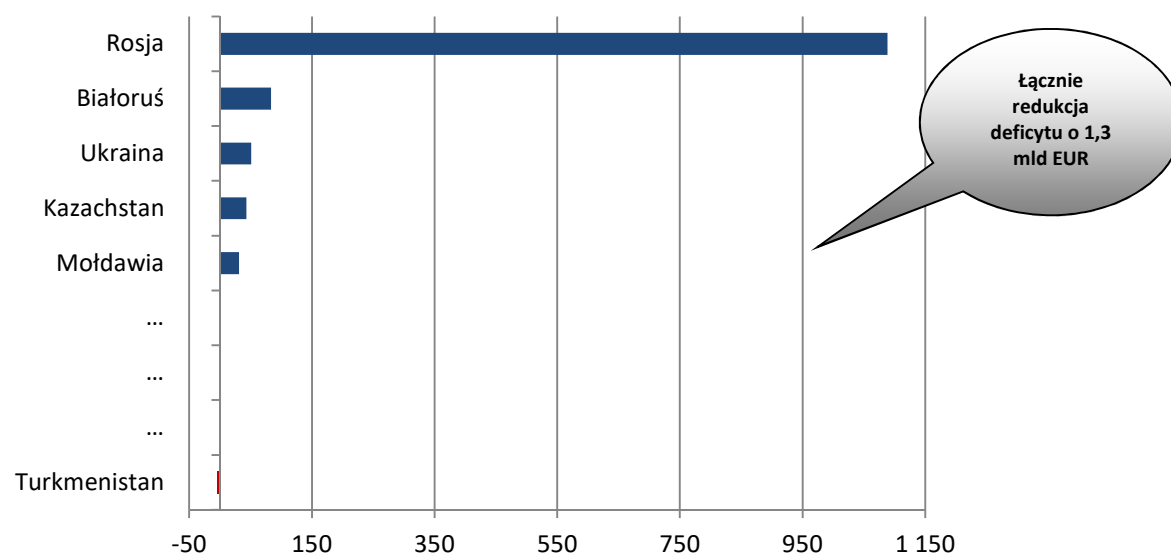
- *pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów* – o ok. 205 mln EUR (tj. o 43%);
- *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* – o 110 mln EUR (tj. o ok. 9,5%) oraz
- *produktów farmaceutycznych* – o blisko 50 mln EUR (tj. ok. 25%).

Odmienne w analizowanym okresie zachowywał się import z rynków WNP – spadek o ok. 6,5% (tj. 690 mln EUR), do blisko 9,8 mln EUR. Zdecydowało o tym zmniejszenie przywozu z Rosji o ok. 11% (845 mln EUR), co było pokłosiem spadku importu ropy w rezultacie wyżej wspomnianych zakłóceń w dostawie ropy naftowej rurociągiem Przyjaźń oraz obniżenia ich cen (średnia cena baryłki ropy Urals w pierwszych 6 miesiącach 2019 roku była niższa o ponad 4,5% niż rok wcześniej i wyniosła 65,6 USD/bar¹).

Jednocześnie odnotowano przyspieszenie importu z Ukrainy (o ponad 140 mln EUR, tj. o 11,5%) i Białorusi (o 50 mln EUR, tj. o blisko 9%). W przypadku Ukrainy w I półroczu 2019 roku nastąpiła intensyfikacja przywozu *rud metali, żużlu i popiołu* (wzrost o ok. 35%) oraz *pozostałości i odpadów przemysłu spożywczego* (o ponad 80%).

Niniejsze wyniki obrotów z WNP przełożyły się na zdecydowaną redukcję deficytu z tą grupą krajów, tj. o 1,3 mld EUR, do 2,7 mld EUR. W szczególności zdecydowała o tym poprawa stanu zrównoważenia obrotów z Rosją – o blisko 1,1 mld EUR.

Wykres 10. Zmiana salda obrotów towarowych z rynkami WNP w I pół. 2019 roku (w porównaniu do I pół. 2018 r.) w mln EUR

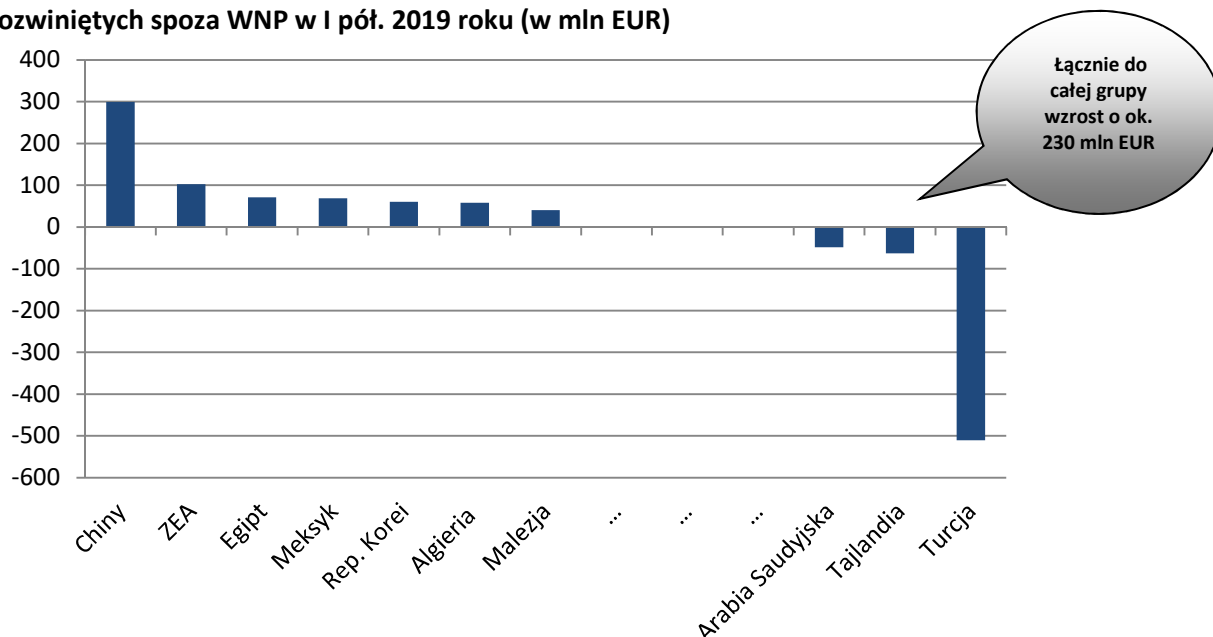

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

¹ Ośrodek Studiów Wschodnich, Aktualna sytuacja gospodarczo-finansowa w Rosji Nr 3/2019, dane za I półroczu 2019 roku.

Tendencja do wolnego wzrostu eksportu została utrzymana w przypadku krajów słabiej rozwiniętych spoza WNP. W I półroczu 2019 r. eksport na te rynki zwiększył się o 3,1% (tj. o 230 mln EUR), do 7,6 mld EUR. Tradycyjnie w tej grupie krajów, istniały duże dysproporcje w dynamice eksportu.

Wykres 11. Wzrost/spadek eksportu (w ujęciu nominalnym) do wybranych państw słabiej rozwiniętych spoza WNP w I pół. 2019 roku (w mln EUR)

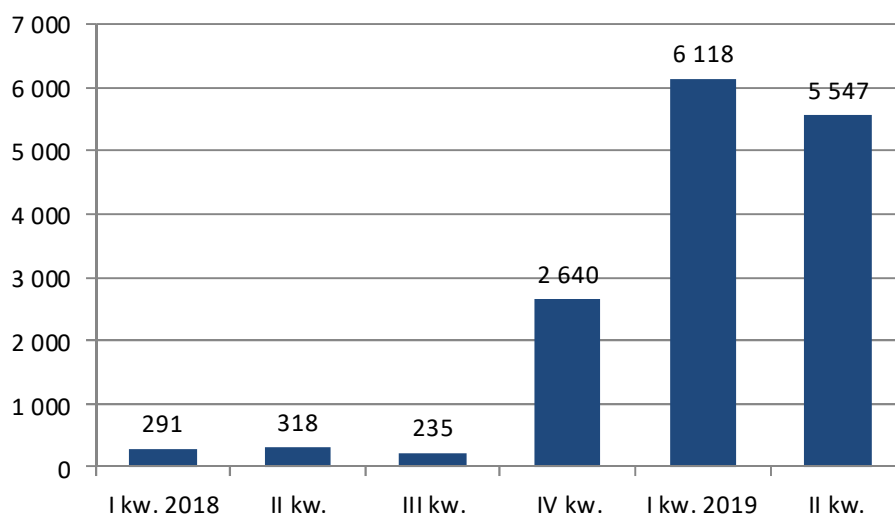
Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

W tej grupie rynków szczególnie dynamicznie zwiększył się eksport do Chin – o ponad 30% (tj. 300 mln EUR), w tym najbardziej (w ujęciu nominalnym) *miedzi i wyrobów z miedzi* (o ponad 90%, tj. ok. 130 mln EUR), *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych i ich części* (o 48%, tj. 70 mln EUR) oraz *mięsa i jadalnych podrobów z drobiu - świeże, schłodzone lub zamrożone* (o ok. 20 mln EUR, tj. z 0,7 mln EUR do 21 mln EUR).

Na tak dynamiczny wzrost eksportu drobiu do Chin decydujący wpływ miało to, iż we wrześniu 2018 r. Chiny ponownie otworzyły swój rynek na polski drób. W ciągu kilku miesięcy stał się on najważniejszą pozycją w polskim eksporcie rolno-spożywczym do Chin. Intensyfikacja popytu na drób - z uwagi na efekt substytucyjny - może także być pokłosiem problemu ASF w Chinach.

Dynamiczny wzrost sprzedaży do Chin zaowocował jednocześnie przesunięciem tego rynku na pierwsze miejsce (przed Turcją) na liście głównych partnerów eksportowych Polski w grupie rynków słabiej rozwiniętych spoza WNP (wzrost udziału o 0,3 pkt. proc., do 1,1%).

Wykres 12. Eksport mięsa drobiowego (CN 0207²) do Chin w okresie I kw. 2018 – II kw. 2019 r. (w tonach)

Źródło: DAG MPiIT na podstawie danych GUS.

Wyraźny wzrost notowano także w sprzedaży do:

- Zjednoczonych Emiratów Arabskich – o blisko 50%, tj. nieznacznie ponad 100 mln EUR;
- Meksyku – o blisko 25%, tj. prawie 70 mln EUR oraz
- Republiki Korei – o ok. 25%, tj. 60 mln EUR.

Z drugiej strony niekorzystnie kształtowały się wyniki sprzedaży do:

- Turcji – zła passa w eksporcie na ten rynek utrzymuje się już od dłuższego czasu - w latach 2016-2017 notowano tu niewielkie wzrosty, po czym w 2018 r. sprzedaż na ten rynek wyraźnie spadła (o ok. 14%), a w I półroczu 2019 roku o dalsze o 35% (tj. o 510 mln EUR), do ok. 975 mln EUR. Decydujący na to wpływ ma zła koniunktura gospodarki tureckiej i głęboka deprecjacja liry. W ujęciu przedmiotowym spadek na ten rynek objął wszystkie najważniejsze w eksporcie pozycje towarowe, w tym: *kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne i ich części* (o ok. 35%), *maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części* (o ok. 45%), *pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria* (o 40%). Wyniki eksportu do Turcji przełożyły się na zmniejszenie jej udziału w naszym eksporcie o 0,5 pkt. proc., do 0,8% w analizowanym okresie. Tym samym straciła ona, na rzecz Chin, pozycję lidera na liście najważniejszych naszych rynków eksportowych w tej grupie krajów.
- Tajlandii – o 40% (tj. o 63 mln EUR), do 95 mln EUR oraz
- Arabii Saudyjskiej – o 15% (tj. blisko 50 mln EUR), do ok. 290 mln EUR.

W przeciwieństwie do eksportu, gwałtownie w I półroczu 2019 roku rósł import z grupy krajów słabej rozwiniętych spoza WNP – o 9,1% (tj. o 2,4 mld EUR), do 28,7 mld EUR. Przełożyło się to na zwiększenie udziału tej grupy w naszym łącznym imporcie – o 1,4 pkt. proc., do 24,9%. Najbardziej przyspieszył przywóz z:

- Chin – o ok. 11,5% (tj. o 1,4 mld EUR), w tym szczególnie *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części* (o ok. 11,5%), *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części i akcesoriów* (o 14%), *przyrządów i aparatury optycznej, fotograficznej, kinematograficznej, pomiarowej, kontrolnej, precyzyjnej, medycznej* (o ok. 35%) oraz *mebli, pościeli, materacy, lampy, reklam świetlnych* (o 25%);
- Republiki Korei – o ponad 20%, tj. ok. 385 mln EUR;
- Arabii Saudyjskiej – o ok. 70%, tj. o ok. 285 mln EUR;

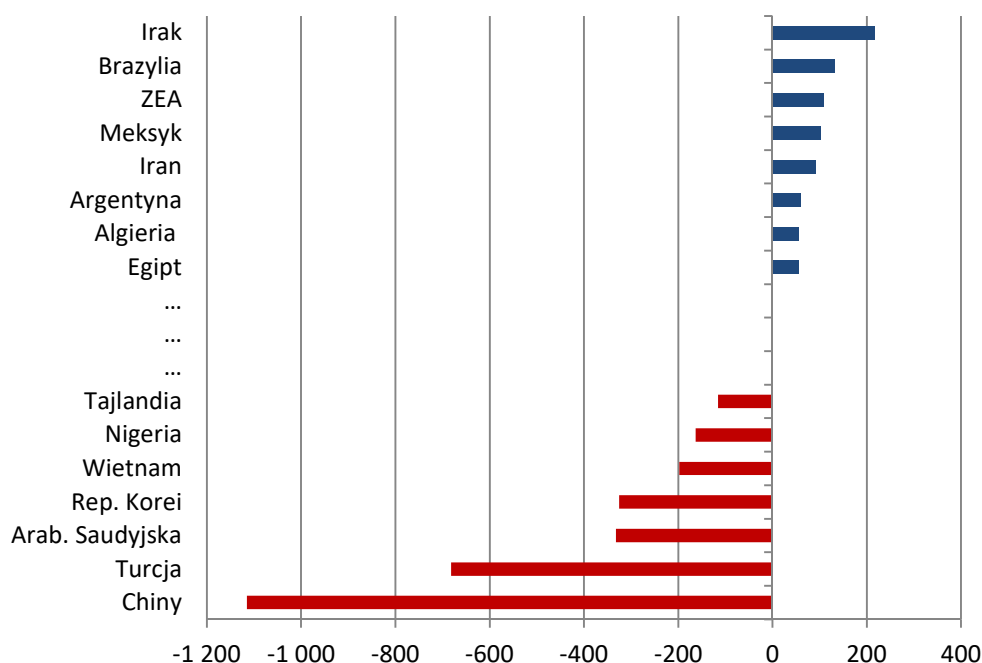
² Mięso i jadalne podroby z drobiu - świeże, schłodzone lub zamrożone.

- Wietnamu – o 17%, tj. o 205 mln EUR;
- Nigerii – ponad 3-krotny (tj. o ponad 190 mln EUR) oraz
- Turcji – o ok. 9%, tj. ok. 170 mln EUR.

Konsekwencją dynamicznego zwiększenia importu (ok. 3-krotnie szybszego niż eksportu) było pogłębienie i tak pokaźnego deficytu z tą grupą krajów - o prawie 2,2 mld EUR, do ok. 21,1 mld EUR. Stan zrównoważenia wymiany najbardziej pogorszył się z rynkami, z których notowano największy wzrost importu, tj. z:

- Chinami – pogłębienie deficytu o 1,1 mld EUR, do 12,4 mld EUR;
- Turcją – zwiększenie ujemnego salda o ok. 680 mln EUR, do prawie 1,1 mld EUR;
- Arabią Saudyjską – zwiększenie deficytu o ok. 330 mln EUR, do ok. 390 mln EUR;
- Republiką Korei – pogłębienie ujemnego salda o ok. 325 mln EUR, do 1,9 mld EUR;
- Wietnamem – zwiększenie deficytu o ok. 200 mln EUR, do blisko 1,3 mld EUR oraz
- Nigerią – pogłębienie deficytu o ok. 165 mln EUR, do 220 mln EUR.

Wykres 13. Zmiana salda obrotów towarowych z słabiej rozwiniętymi rynkami spoza WNP w I pół. 2019 roku (w porównaniu do I pół. 2018 r.) w mln EUR

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

W ujęciu przedmiotowym największe pogłębienie deficytu z krajami słabiej rozwiniętymi spoza WNP notowano w obrotach *maszynami i urządzeniami elektrycznymi oraz ich częściami* (o ok. 970 mln EUR, do blisko 6,2 mld EUR), *kotłami, maszynami i urządzeniami mechanicznymi oraz ich częściami i akcesoriami* (o ok. 515 mln EUR, do 2,9 mld EUR), *paliwami mineralnymi* (o 213 mln EUR, tj. do 795 mln EUR) oraz *pojazdami nieszynowymi i ich częściami* (o 205 mln EUR, do prawie 1,3 mld EUR).

IV. Zmiany obrotów w przekroju towarowym

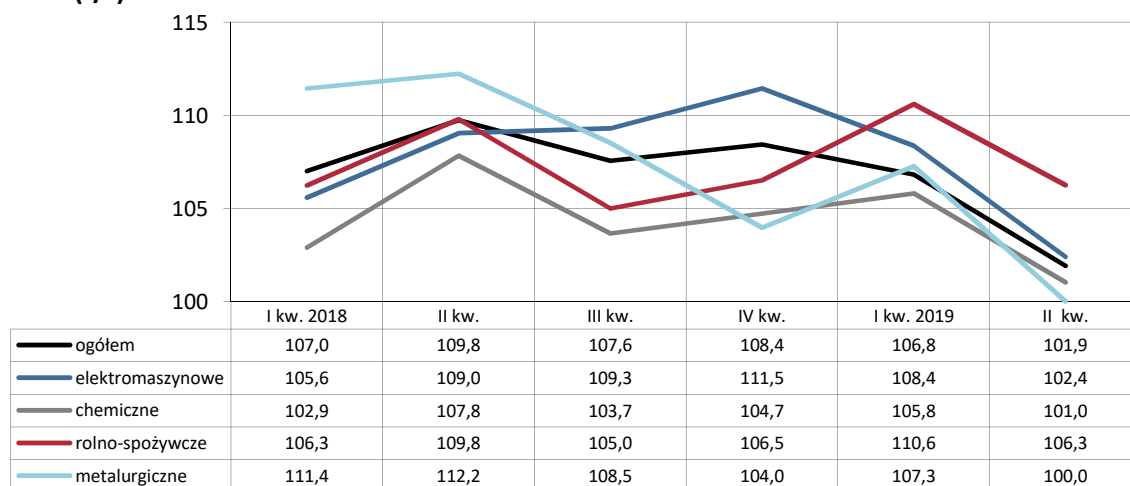
W pierwszym półroczu 2019 roku spośród głównych grup towarowych szybszy niż przeciętnie wzrost eksportu (r/r) odnotowano w przypadku:

- **artykułów rolno-spożywczych** – o 8,4%, do ok. 15,4 mld EUR;
- **wyrobów ceramicznych** – o 7,5%, do 2,9 mld EUR oraz

- **wyrobów przemysłu elektromaszynowego** – o 5,3%, do 46,5 mld EUR.

Wykres 14. Dynamika eksportu w głównych grupach towarowych w okresie I kw. 2018 – II kw. 2019 (r/r).

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

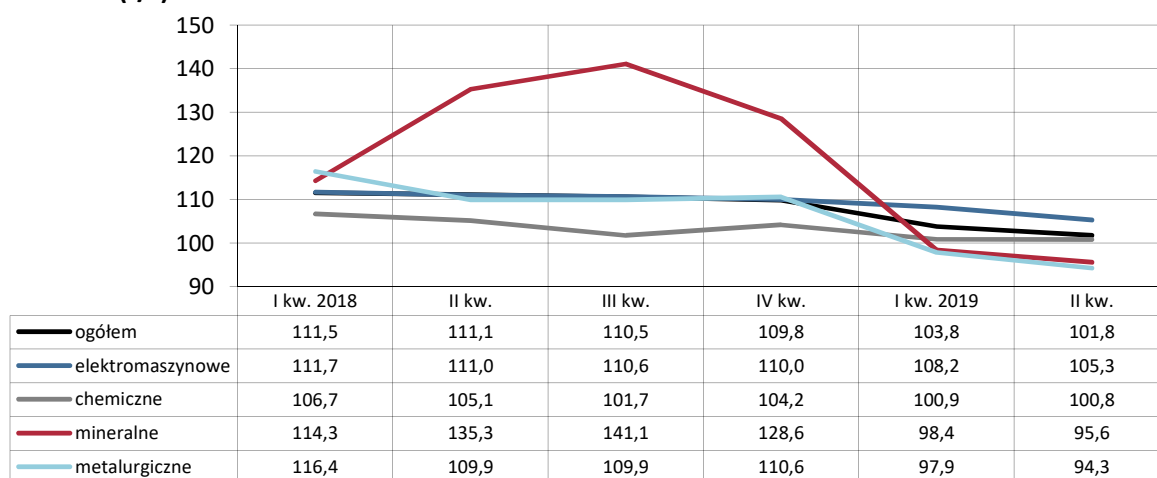
Tradycyjnie już największy udział w polskiej wymianie towarowej z zagranicą, zarówno po stronie eksportu, jak i importu miały **wyroby przemysłu elektromaszynowego**, które po I półroczu 2019 roku stanowiły 40,4% polskiego wywozu ogółem oraz 39,3% przywozu. Eksport tej grupy towarów wzrósł o 5,3%, do ok. 46,5 mld EUR, zaś wśród głównych pozycji najszybszy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku *kotłów maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* o 7,8% (do ponad 15,9 mld EUR) oraz *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części* o 6,3% (do ok. 12,2 mld EUR). Zaś sprzedaż *pojazdów oraz ich części i akcesoriów* wzrosła o 4,9%, do 6,8 mld EUR. Warto zaznaczyć, że powyższe trzy działy odpowiadały za 36,5% całkowitego polskiego eksportu. Spośród głównych partnerów handlowych, gdzie wartość eksportu przekroczyła 1 mld EUR, najszybciej sprzedaż wzrosła do/na: Belgii (o 19,9%) oraz Słowację (o 18,8%), zaś spadła do Republiki Czeskiej (o 3%) oraz Wielkiej Brytanii (o 0,6%). Z kolei import wyrobów tego przemysłu wzrósł o 6,7%, do ok. 45,4 mld EUR. Wyniki te przełożyły się na zmniejszenie nadwyżki w obrotach tą grupą towarów o 0,5 mld EUR, do ok. 1,1 mld EUR.

W analizowanym okresie na drugim miejscu pod względem wielkości obrotów znalazły się **wyroby przemysłu chemicznego** (blisko 35,4 mld EUR). Stanowiły one odpowiednio 13,9% polskiego wywozu ogółem i 16,9% przywozu. Po sześciu miesiącach 2019 roku eksport tej grupy towarów wzrósł o 3,4%, do blisko 16 mld EUR, zaś import o 0,8%, do ok. 19,4 mld EUR. Wpłynęło to na zmniejszenie deficytu w obrotach tymi wyrobami o 0,4 mld EUR, do blisko 3,5 mld EUR.

Kolejną istotną grupą w polskiej wymianie towarowej w okresie styczeń-czerwiec 2019 roku były **artykuły rolno-spożywcze** – stanowiące 13,4% polskiej sprzedaży i 9% całkowitego przywozu. Eksport artykułów rolno-spożywczych wzrósł o 8,4%, do ok. 15,4 mld EUR, a import o 4,8%, do ok. 10,4 mld EUR. Odnotowane szybsze tempo wzrostu eksportu niż importu wpłynęło na zwiększenie nadwyżki w obrotach tymi towarami o ok. 0,7 mld EUR, do blisko 5 mld EUR. Największe dodatnie saldo zostało wygenerowane w handlu *mięsem i podrobami jadalnymi* (ok. 1,6 mld EUR), *tytoniem i przetworzonymi namiastkami tytoniu* (ok. 1,5 mld EUR), *przetworami ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka itp.* (ok. 0,9 mld EUR) oraz *przetworami z mięsa ryb, skorupiaków, mięczaków itd.* (ok. 0,8 mld EUR). W ujęciu geograficznym w pierwszych miesiącach 2019 roku najszybszy wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych spośród naszych głównych partnerów handlowych, dotyczył Niderlandów (wzrost o 14,5%), Francji (o 11,6%), Rumunii (o 11,4%), Włoch (o 10,4%) oraz Węgier (o 10,2%). Powyższe

wyniki w pewien sposób skompensowały spadek wywozu produktów żywnościowych na rynek czeski (o 1,3%).

Wykres 15. Dynamika importu w głównych grupach towarowych w okresie I kw. 2018 – II kw. 2019 (r/r).

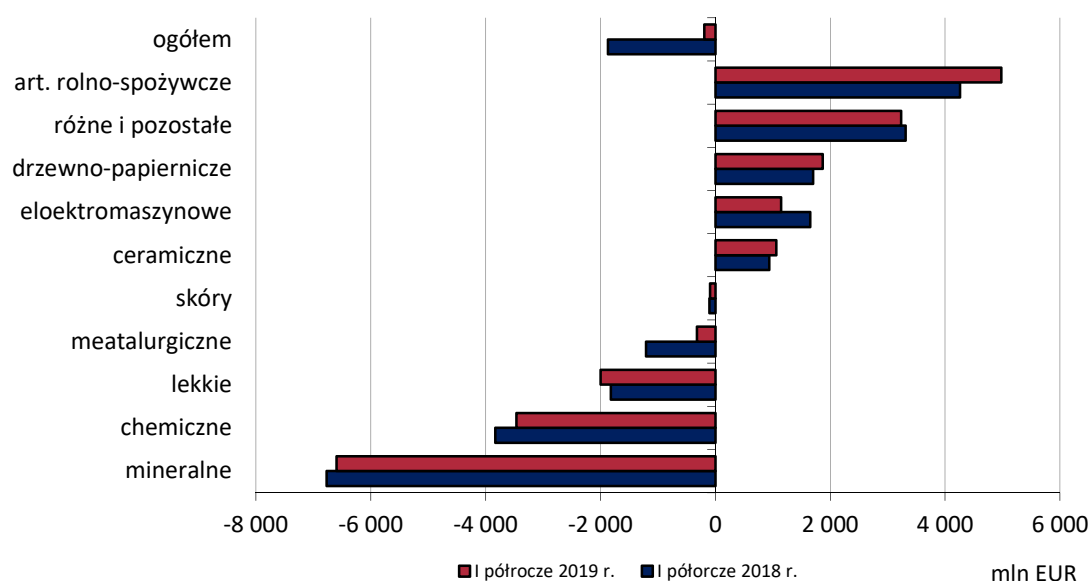
Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

W handlu **produktami mineralnymi**, po odnotowanym w 2018 roku gwałtownym wzroście obrotów, po pierwszych sześciu miesiącach 2019 roku nastąpił ich spadek o 3,3%, tj. w eksporcie o 4,1%, do ok. 2,9 mld EUR, a w imporcie o 3,1%, do ok. 9,5 mld EUR. W wyniku tego trendu odnotowano zmniejszenie deficytu o ponad 170 mln EUR, do poziomu ok. 6,6 mld EUR.

W pierwszym półroczu 2019 roku **towary wysokiej techniki**³ odpowiadały za 8,4% całkowitego polskiego eksportu, z kolei w całkowitym imporcie za 12,2%. Wartość wywozu tych towarów wyniosła ok. 9,7 mld EUR i była wyższa o 9% wobec poziomu sprzed roku. Głównymi polskimi odbiorcami tej grupy towarów były Niemcy (wzrost sprzedaży o 6,6%, do ok. 2,4 mld EUR), USA (wzrost o 23,3%, do ok. 1,1 mld EUR), Niderlandy (wzrost o 18,6%, do ok. 0,8 mld EUR), Wielka Brytania (wzrost o 7%, do ok. 0,7 mld EUR) oraz Francja (wzrost o 9,7%, do ok. 0,6 mld EUR). Warto tutaj odnotować dynamiczny wzrost sprzedaży tych towarów do Kanady (o 53,4%, do ok. 350 mln EUR), Chin (o 50%, do ok. 155 mln EUR) oraz na Słowację (o 21%, do ok. 140 mln EUR). Z kolei import towarów wysokiej techniki do Polski wyniósł ok. 14 mld EUR i był wyższy o 7,1% niż przed rokiem. Najwięcej towarów pochodziło z Chin (wzrost przywozu o 13,6%, do ok. 3,7 mld EUR), Niemiec (wzrost o 11,2%, do ok. 2,2 mld EUR), USA (wzrost o 20%, do ok. 1,6 mld EUR), Niderlandów (spadek o 0,2%, do ok. 0,7 mld EUR) oraz Wietnamu (wzrost o 20,2%, do ok. 0,6 mld EUR).

³ Obowiązująca zatwierdzona przez Eurostat klasyfikacja wyrobów wysokiej techniki w handlu zagranicznym to klasyfikacja według SITC Rev. 4 (www.ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/An-nexes/htecesmsan5.pdf).

Wykres 16. Saldo obrotów w przekroju towarowym w I półroczu 2019 r. (na tle I półrocza 2018 r.)

Źródło: DAG MPIiT na podstawie danych GUS.

V. Prognoza obrotów towarowych na rok 2019

Sytuacja w obszarze handlu zagranicznego Polski jest obecnie dosyć trudna do prognozowania. W głównej mierze wynika to z niejednoznacznych przewidywań co do perspektyw gospodarki światowej, w rezultacie licznych czynników niepewności (wojna celna, protekcjonizm, brexit, słaba produkcja w strefie euro). Niemniej wśród głównych ośrodków analitycznych dominują oczekiwania spowolnienia globalnego wzrostu w najbliższej perspektywie.

Czerwcowe szacunki Banku Światowego wskazują na możliwość wyhamowania globalnego wzrostu o 0,4 pkt. proc., do ok. 2,6% w 2019 r. Oznacza to dość wyraźną korektę wcześniejszych (ze stycznia) przewidywań – o 0,3 pkt. proc.

Według MFW, w 2019 r. tempo globalnego wzrostu gospodarczego będzie umiarkowane, na poziomie 3,2%, co oznacza spowolnienie o 0,4 pkt. proc. w stosunku do roku 2018 r. Jednocześnie są to nieznacznie gorsze projekcje (o 0,1 pkt. proc.) niż formułowano poprzednio (w kwietniu br.). Analitycy z MFW szacują, że osłabienie aktywności w bieżącym roku widoczne będzie zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się, co w dużej mierze będzie konsekwencją napięć handlowych na linii USA-Chiny i związanej z nimi niepewności co do dalszego kształtu globalnych łańcuchów wartości. Dodatkowym czynnikiem ryzyka nadal pozostaje nierozwiązana kwestia brexitu, która także będzie ciążyła globalnym rynkiem finansowym.

W przypadku krajów UE, polepszenie koniunktury może sugerować szybszy niż się spodziewano wzrost PKB w pierwszym kwartale 2019 r. Zadecydowały o nim m.in.: łagodne warunki zimowe czy odbicie w sprzedaży samochodów. Korzystny wpływ na wzrost gospodarczy w strefie euro miały także wprowadzone w kilku krajach środki polityki fiskalnej, dzięki którym wzrósł dochód do dyspozycji gospodarstw domowych. Niemniej eksperci z Komisji Europejskiej podkreślają, że w krótkiej perspektywie na koniunkturę w UE negatywnie będą oddziaływać takie czynniki zewnętrzne, jak napięcia w handlu światowym oraz znaczna niepewność co do kursu polityki. Tym samym nastroje w sektorze przemysłu wytwórczego – na który w znacznej mierze oddziałuje sytuacja w handlu międzynarodowym – są bardziej pesymistyczne. Niepewność w handlu międzynarodowym przekłada się bowiem na opóźnienia inwestycji na świecie, co niekorzystnie oddziałuje na europejski eksport produktów przemysłowych, maszyn i sprzętu transportowego.

W rezultacie Komisja Europejska szacuje, że wzrost gospodarczy w UE spowolni w bieżącym roku o 0,6 pkt. proc., do 1,4%. Dla strefy euro przewiduje wyhamowanie o 0,7 pkt. proc., do 1,2%. W obu przypadkach stanowi to utrzymanie wcześniejszych, wiosennych projekcji. Z punktu widzenia naszych eksporterów dobrą wiadomością, jest to, że popyt wewnętrzny, zwłaszcza spożycie w sektorze gospodarstw domowych, nadal stanowić będzie siłę napędową wzrostu gospodarczego UE, do czego przyczynić się będzie wciąż dobra sytuacja na rynku pracy.

Zgodnie z szacunkami Komisji Europejskiej w 2019 r. wszystkie państwa członkowskie pozostaną na ścieżce wzrostu, z tym że będzie on różny w zależności od kraju. W grupie krajów gdzie wzrost gospodarczy ma być najwyższy znajduje się Polska, dla której w lipcu Komisja Europejska podniosła prognozy na 2019 r. - z 4,2% do 4,4%. Tym samym Polska wraz z Węgrami (również wzrost o 4,4%), ma być drugą (za Maltą) najszybciej rozwijającą się gospodarką w UE.

Wg ekspertów z Komisji w Polsce - wzrost zaufania konsumentów, wspierany zwiększeniem wynagrodzeń i korzystnymi trendami na rynku pracy – skutkować będzie wzrostem konsumpcji prywatnej również w II połowie roku. Unijni eksperci oczekują także utrzymania silnego wzrostu inwestycji w 2019 r., do czego przyczynią się fundusze unijne.

Na drugim biegunie pod względem szacowanego tempa wzrostu PKB, znalazły się natomiast Niemcy i Włochy z niewielkimi wzrostami na poziomie odpowiednio: 0,5% i 0,1%. Wśród powodów słabej koniunktury niemieckiej gospodarki, która boryka się z problemem słabych wyników przemysłu wymienia się m.in. niski poziom wody w Renie (co powoduje utrudnienia w transporcie), słabość sektora farmaceutycznego, napięcia na linii USA-Chiny czy zmiany norm emisji spalin.

Pogorszenie koniunktury UE, w tym szczególnie naszego głównego partnera handlowego Niemiec, zapewne nie pozostaną bez wpływu na wyniki polskiego eksportu w 2019 r. Niemniej biorąc pod uwagę, dotychczasową stosunkowo dużą odporność naszych eksporterów, można przypuszczać, że skala tego wpływu nadal będzie ograniczona. Poza dobrą kondycją naszych eksporterów, wynikać to będzie ze zmian strukturalnych zachodzących w polskim eksporcie, wśród których należy wskazać: rosnące przewagi konkurencyjne polskich towarów na zagranicznych rynkach (w tym wyższa jakość polskich towarów przy nadal utrzymującej się konkurencyjności cenowej) oraz reorientację geograficzną eksportu - polscy przedsiębiorcy coraz częściej wykorzystują potencjał pozaunijnych, czasem nawet bardzo odległych regionów, co pozwala na szybszy i bardziej dynamiczny rozwój rodzimych firm. Przykładami takich pozauijnych kierunków, gdzie w ostatnim okresie nasze przedsiębiorstwa intensyfikują aktywność - wśród krajów rozwiniętych gospodarczo – są: USA, Kanada czy Japonia, a wśród rynków słabiej rozwiniętych: Chiny, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Egipt oraz rynki WNP.

Jednocześnie oczekiwane jest wprowadzenie zapowiadanego niedawno w Niemczech pakietu fiskalnego (program cięć podatków i zwiększania wydatków na łączną kwotę ok. 50 mld EUR), co wpłynęłoby na pobudzenie ich popytu wewnętrznego i importu, a tym samym naszego eksportu za Odrę.

Reasumując, przewidywania dotyczące polskiego eksportu w 2019 r. są pozytywne. Oczekujemy, że po słabych wynikach eksportu w czerwcu w konsekwencji czynników sezonowych, kolejne miesiące przyniosą jego powrót na ścieżkę wzrostu, co będzie szło w parze z ożywieniem w produkcji.

Większego przyspieszenia w kolejnych miesiącach spodziewamy się po stronie polskiego importu. Wynikać to będzie z uruchomionych w II półroczu br. pakietów fiskalnych (niższy PIT, rozszerzenie 500+) wzmacniających budżety gospodarstw domowych. Pobudzająco na dynamikę importu będzie również oddziaływać oczekiwany wysoki wzrost inwestycji.

W rezultacie występujących powyższej przedstawionych czynników, uznajemy za zasadne przeprowadzenie nieznacznej korekty w górę oczekiwań dot. dynamiki polskiego eksportu towarów w całym roku 2019 r. Jednocześnie podtrzymujemy nasze projekcje dot. dynamiki importu. Należy jednak tutaj podkreślić, że w przypadku obu strumieni handlu wzrosty będą niższe niż przed rokiem, co będzie pokłosiem słabnącej koniunktury zewnętrznej, jak również wysokiej bazy odniesienia.

Tym samym oczekujemy, że w całym roku 2019:

- eksport towarów wzrośnie o ok. 6% (do ok. 237,0 mld EUR),
- import towarów wzrośnie o ok. 5% (do ok. 239,6 mld EUR),
- deficyt obrotów towarami wyniesie ok. 2,6 mld EUR.

Należy jednak odnotować, że projekcje te obarczone są ryzykiem i będą w znaczącej części determinowane rozwojem sytuacji w handlu światowym oraz kwestią brexitu.

Załącznik 1. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski w I półroczu 2019 i ich wpływ na saldo wymiany.

Grupy krajów / kraje		I półrocze 2018			I półrocze 2019*			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	importu	salda
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
					mln EUR			spadek (-)	spadek (+)	pop. (-)
POLSKA OGÓŁEM, W TYM:		110 410	112 280	-1 871	115 210	115 402	-192	4 800	-3 121	1 678
KRAJE ROZWIĄTE GOSPODARCZO		96 606	75 501	21 105	100 542	76 906	23 637	3 937	-1 405	2 532
1.	UNIA EUROPEJSKA	89 326	67 303	22 023	92 399	67 872	24 526	3 073	-570	2 503
	NIEMCY	30 959	25 720	5 240	31 479	25 791	5 688	519	-71	448
	REPUBLIKA CZESKA	7 086	4 012	3 074	7 117	3 863	3 254	31	149	181
	WIELKA BRYTANIA	6 724	2 595	4 129	6 874	2 540	4 334	150	55	205
	FRANCJA	6 432	4 305	2 127	6 828	4 351	2 477	396	-46	350
	NIDERLANDY	5 012	4 286	726	5 448	4 347	1 101	435	-61	375
	WŁOCHY	5 228	5 899	-671	5 399	5 663	-265	171	236	406
	SZWECJA	3 145	2 107	1 038	3 247	2 172	1 075	101	-65	37
	WĘGRY	2 951	1 875	1 076	3 212	1 945	1 267	261	-70	191
	SŁOWACJA	2 794	2 044	750	3 036	2 099	937	242	-54	188
	HISZPANIA	3 021	2 695	325	2 989	2 760	229	-32	-65	-96
	BELGIA	2 601	2 890	-289	2 724	2 784	-60	123	106	229
2.	POZOSTAŁE KRAJE ROZWIĄTE (POZA UE)	7 280	8 198	-918	8 144	9 033	-890	864	-835	29
	USA	2 953	3 563	-610	3 411	3 863	-452	458	-301	158
	NORWEGIA	1 371	1 221	150	1 332	1 188	145	-38	33	-5
	SZWAJCARIA	954	825	129	1 044	812	232	90	13	103
	KANADA	665	212	453	783	173	610	118	39	157
	RPA	299	175	124	358	204	154	59	-29	30
POZOSTAŁE KRAJE (POZA KRAJAMI ROZWIĄTYMI)		15 084	39 271	-24 188	14 178	37 582	-23 404	905	-1 689	-784
1.	WSPÓLNOTA NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW	7 087	9 768	-2 680	6 450	10 459	-4 009	638	691	1 329
	ROSJA	3 413	6 912	-3 499	3 170	7 757	-4 588	243	845	1 089
	UKRAINA	2 326	1 385	942	2 132	1 242	890	194	-142	51
	BIAŁORUŚ	794	632	163	660	581	79	134	-50	84
2.	INNE KRAJE (BEZ ROZWIĄTYCH I WNP)	7 996	29 504	-21 507	7 729	27 123	-19 395	268	-2 380	-2 113
	CHINY	1 217	13 622	-12 406	917	12 208	-11 291	300	-1 414	-1 115
	TURCJA	973	2 046	-1 073	1 484	1 875	-391	-511	-171	-682
	SERBIA	432	228	204	427	171	256	5	-57	-52
	MEKSYK	355	302	53	287	335	-48	68	33	101
	INDIE	333	969	-636	325	909	-584	8	-60	-52

Źródło: DAG MPiI na podstawie danych GUS.

Załącznik 2. Zmiany struktury przedmiotowej obrotów towarowych Polski w I półroczu 2019 i ich wpływ na saldo wymiany.

Kod CN	Grupy towarowe / sekcje CN	I półrocze 2018			I półrocze 2019*			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	importu	salda
								wzrost (+)	wzrost(-)	popr. (+)
							spadek (-)	spadek (+)	pog.(-)	
mIn EUR										
POLSKA OGÓŁEM, W TYM:		110 410	112 280	-1 871	115 210	115 402	-192	4 800	-3 121	1 678
	ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE	14 226	9 968	4 258	15 419	10 443	4 976	1 193	-475	718
I	ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO	4 696	2 797	1 899	4 783	2 867	1 916	87	-71	16
II	PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO	2 070	2 739	-668	2 176	2 893	-717	106	-155	-49
III	TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO I ROŚLINNEGO; PROD. ICH ROZKŁADU	198	457	-259	213	448	-235	15	9	24
IV	GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻ.; NAPOJE BEZALKOHOL., ALKOHOL I OCET; TYTOŃ	7 261	3 976	3 285	8 247	4 235	4 012	986	-259	727
	PRODUKTY MINERALNE	3 065	9 835	-6 770	2 938	9 535	-6 596	-127	300	174
V	PRODUKTY MINERALNE	3 065	9 835	-6 770	2 938	9 535	-6 596	-127	300	174
	WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	15 462	19 293	-3 831	15 985	19 450	-3 465	523	-157	366
VI	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNÝCH	7 355	10 627	-3 272	7 772	10 882	-3 111	417	-255	162
VII	TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	8 107	8 665	-558	8 213	8 568	-354	106	98	204
	SKÓRY	577	681	-104	546	640	-94	-32	42	10
VIII	SKÓRY; WYROBY Z NICH; ART. PODRÓŻNE, TORBY ,POJEMNIKI	577	681	-104	546	640	-94	-32	42	10
	WYROBY PRZEMYSŁU DRZEWNO-PAPIERNICZEGO	5 637	3 933	1 704	5 805	3 935	1 870	169	-2	166
IX	DRZEWNO I WYROBY Z NIEGO; WYROBY Z KORKA, SŁOMY, ESPARTO; WYR. KOSZYKARSKIE	2 502	930	1 572	2 539	961	1 578	38	-31	7
X	ŚCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO MAT. CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKSTURA	3 135	3 003	132	3 266	2 974	292	131	29	160
	WYROBY PRZEMYSŁU LEKKIEGO	5 120	6 942	-1 822	5 085	7 086	-2 001	-35	-144	-179
XI	MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKIENNICZE	4 199	5 609	-1 410	4 016	5 666	-1 651	-183	-57	-241
XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, LASKI, PIÓRA, SZTUCZNE KWIATY	921	1 333	-411	1 070	1 420	-350	148	-87	61
	WYROBY CERAMICZNE	2 668	1 733	936	2 869	1 811	1 058	201	-78	122
XIII	WYROBY Z KAMIENI GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI ITP; WYROBY CERAMICZNE, SZKŁO	2 194	1 361	833	2 291	1 411	880	97	-50	47
XIV	PERŁY; METALE I KAMIENIE SZLACHETNE I PÓLSZLACHETNE; SZTUCZNA BIŻUTERIA	474	372	103	578	400	178	103	-28	75
	WYROBY METALURGICZNE	11 245	12 451	-1 206	11 645	11 964	-319	400	487	887
XV	WYROBY NIESZLACHETNE I WYROBY Z METALI NIESZLACHETNYCH	11 245	12 451	-1 206	11 645	11 964	-319	400	487	887
	WYROBY PRZEMYSŁU ELEKTROMASZYNOWEGO	44 169	42 519	1 650	46 527	45 384	1 143	2 358	-2 865	-507
XVI	URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE; DO REJESTRACJI I ODBIORU DŹWIĘKU	26 189	26 233	-44	28 064	27 942	121	1 874	-1 709	165
XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE I WSPÓŁDZIAŁ. URZĄDZENIA	15 924	13 775	2 150	16 263	14 714	1 549	338	-939	-601
XVIII	PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE, KINEMATOGRAF., POMIAROWE, MEDYCZNE, ZEGARKI, IN	2 055	2 511	-456	2 201	2 728	-527	146	-217	-71
	WYROBY RÓŻNE I POZOSTAŁE	8 241	4 926	3 314	8 391	5 155	3 236	150	-229	-79
XIX	BROŃ I AMUNICJA; CZĘŚCI I AKCESORIA	55	121	-66	58	69	-11	3	52	55
XX	WYROBY RÓŻNE	8 081	3 140	4 941	8 112	3 291	4 821	31	-152	-121
XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCYJERSKIE	6	14	-7	4	12	-8	-2	1	0
XXII	POZOSTAŁE	99	1 653	-1 554	217	1 783	-1 566	118	-130	-12

Źródło: DAG MPiT na podstawie danych GUS.

*Opracowano:
w Wydziale Analiz Makroekonomicznych i Prognoz
w Departamencie Analiz Gospodarczych
Rafał Staśkiewicz
Monika Walczak*

*Akceptowała:
Monika Krupa-Leończyk
Zastępca Dyrektora Departamentu*

Warszawa, wrzesień 2019 r.